

MATTHEÛS

19:1-9

Jezus onderwijst over Gods bedoeling met het huwelijk en de enige rechtmatige grond voor echtscheiding en hertrouwen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/mattheus/19-1-9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De vraag waarmee de Farizeeën Jezus testen	3 min	3
2	Hillel en Sjammai over echtscheiding	6 min	5
3	Het huwelijk als eenheid door God	7 min	8
4	Mozes stond scheiding toe om hardheid	6 min	11
5	Overspel als grond voor echtscheiding	5 min	15
	Om verder te lezen		18

1

De vraag waarmee de Farizeeën Jezus testen

Laten we nu naar Mattheüs 19 gaan. Daar zien we dat Jezus Christus het zeer omstreden onderwerp van echtscheiding en hertrouwen behandelt, naar aanleiding van een vraag die de religieuze leiders van Zijn tijd Hem stelden. In Mattheüs 19, vers 1, staat:

En het gebeurde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat Hij uit Galilea vertrok en over de Jordaan naar het gebied van Judea ging.

MATTHEÛS 19:1

En een grote menigte volgde Hem, en Hij genas hen daar. En de Farizeeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken en zeiden tegen Hem: Is het een man toegestaan zijn vrouw om allerlei redenen te verstoten? En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden. Zij zeiden tegen Hem: Waarom heeft Mozes dan geboden een echtscheidingsbrief te geven en haar te verstoten? Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegestaan uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest. Maar Ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

MATTHEÛS 19:2-9

Daar stoppen we. Dat zijn de verzen 1 tot en met 9 van Mattheüs 19. In de eerste verzen lezen we eenvoudigweg dat Jezus uit Galilea vertrok en naar het gebied van Judea aan de overkant van de Jordaan ging. Hij bevond Zich dus in een ander gebied, dat veel sterker onder de macht van het religieuze establishment stond.

In Galilea, in het noorden van het land, waren natuurlijk ook Farizeeën en dergelijke. Velen van hen waren uit Judea gekomen om Hem te bespioneren en iets op Hem aan te merken. Maar Galilea was veel vrijer van het juk van het religieuze establishment in Judea. Toen Jezus als het ware het terrein van de Farizeeën betrad, kwamen ze van alle kanten op Hem af. Er wordt ons verteld dat ze Hem een vraag stelden om Hem op de proef te stellen.

Als ze Hem op de proef stelden, moet er in hun ogen een manier zijn geweest waarop Hij voor de proef kon slagen of zakken. Waaruit bestond die proef? Ze stelden de vraag:

En het gebeurde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat Hij uit Galilea vertrok en over de Jordaan naar het gebied van Judea ging. En een grote menigte volgde Hem, en Hij genas hen daar. En de Farizeeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken en zeiden tegen Hem: Is het een man toegestaan zijn vrouw om allerlei redenen te verstoten?

MATTHEÛS 19:1-3

2

Hillel en Sjammai over echtscheiding

Voor mensen die begrijpen hoe het jodendom in de tijd van Christus in elkaar zat, kwam deze vraag erop neer dat Jezus partij moest kiezen tussen wat je twee rivaliserende stromingen onder de Farizeeën zou kunnen noemen. De Farizeeën behoorden tot twee verschillende stromingen. Ze volgden de overleveringen van de rabbijnen, maar over bepaalde kwesties spraken de rabbijnen niet altijd met één stem. In de generatie hiervoor waren er twee zeer vooraanstaande rabbijnen geweest, die ieder hun eigen discipelen hadden. Deze mannen vertegenwoordigden verschillende kampen en namen over een aantal kwesties verschillende standpunten in.

Een van hen was rabbi Hillel. Hij was een enigszins liberale rabbi, die het gedrag van mensen minder aan banden legde dan zijn rivaal Sjammai. Sjammai was een zeer strenge, wettische rabbi, die vage wetten op geen enkele manier ruim uitlegde. Als de Schrift zei:

maar de zevende dag is de sabbat van de HEERE, uw God. Dan zult u geen enkel werk doen, u, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienaar, noch uw dienares, noch uw vee, noch uw vreemdeling die binnen uw poorten is.

EXODUS 20:10

maar niet zei wat als werk gold, dan was Sjammai degene die waarschijnlijk meer activiteiten op de sabbat zou verbieden dan Hillel. Hillel zou geneigd zijn het woord 'werk' wat ruimer uit te leggen. Daardoor liet hij bepaalde vormen van activiteit toe die niet als werk of als overtreding van de sabbat golden.

Ook over echtscheiding en hertrouwen verschilden Hillel en Sjammai van mening. Daarom verschilden ook hun discipelen, hun volgelingen, onderling van mening, en bestonden er over deze kwestie twee kampen.

Sjammai had geleerd dat een man alleen van zijn vrouw kon scheiden als hij ontdekte dat zij seksueel immoreel was. Dat wil zeggen: als zij niet trouw was en op seksueel gebied het huwelijksverbond schond. Hillel was aanzienlijk liberaler. Hillel zei dat iemand van zijn vrouw kon scheiden om alles wat hij in haar onverdraaglijk vond.

Ze gaven allebei commentaar op dezelfde passage uit het Oude Testament, namelijk Deuteronomium 24. Dit is overigens de enige passage in het Oude Testament die werkelijk over echtscheiding gaat, en het is de enige wet in het Oude Testament die echtscheiding regelt.

In Deuteronomium 24 had Mozes gezegd dat een man zijn vrouw een scheidingsbrief kan geven als hij iets onreins in haar vindt. Wat met die onreinheid wordt bedoeld, wordt niet nader omschreven. Na de scheiding kan zij vertrekken en de vrouw van een

andere man worden. Maar als haar tweede man sterft of haar een scheidingsbrief geeft, kan zij niet naar haar eerste man teruggaan. Dat is wat de wetgeving in Deuteronomium leerde.

Maar opvallend genoeg omschreef de wetgeving in Deuteronomium niet wat onreinheid is. Hoe kon een man weten of hij van zijn vrouw mocht scheiden, als hij niet zeker wist wat er werd bedoeld met de onreinheid die een man in zijn vrouw aantreft en die hem het recht geeft van haar te scheiden?

Nogmaals, rabbi Sjammai zei dat er alleen sprake kon zijn van deze onreinheid als zij overspel had gepleegd, of als zij misschien vóór het huwelijk ontucht had gepleegd en dit niet aan haar man had verteld. Met andere woorden, seksuele onreinheid van haar kant was de enige vorm van onreinheid die een man toestond van zijn vrouw te scheiden.

Maar Hillel geloofde dat onreinheid elke soort aanstootgevende zaak kon zijn. Hij ging zelfs zover dat hij suggereerde dat een man van zijn vrouw mocht scheiden als zij oud en lelijk was geworden en haar uiterlijk haar man niet langer beviel, of als ze een zeur was en daardoor een onaangename huisgenote, of als ze slecht kon koken en het eten liet aanbranden. Dit waren enkele van de dingen waarvoor Hillel een man toestond van zijn vrouw te scheiden. In feite kwam de leer van Hillel er in wezen op neer dat een man om elke gewenste reden van zijn vrouw mocht scheiden. Een man zou immers niet eens overwegen van zijn vrouw te scheiden, tenzij hij iets onaangenaams aan haar vond. Dus wat het ook was dat hij onaangenaam aan haar vond, dat was de onreinheid die hem toestond van haar te scheiden. Uiteindelijk kwam deze leer er werkelijk op neer dat je om elke gewenste reden van je vrouw mocht scheiden.

Onder de Farizeeën waren er mensen die hierin het standpunt van Hillel aanhingen, en er waren er die dat niet deden. Zij hingen het standpunt van Sjammai aan, en daarover bestond enige onenigheid onder hen. Toen ze bij Jezus kwamen, brachten ze Jezus in feite in de positie dat Hij tussen hen moest beslissen: wiens opvatting is juist, die van Hillel of die van Sjammai? De manier waarop de vraag was geformuleerd, drukte haar uit in de bewoordingen van Hillels standpunt:

Mag een man om welke reden dan ook van zijn vrouw scheiden?

Hillel dacht dat je om elke gewenste reden van je vrouw mocht scheiden. Sjammai geloofde dat natuurlijk niet, en daarom vroegen ze Jezus naar Zijn mening. Ze hoopten ongetwijfeld dat Jezus, door de ene of de andere kant te kiezen, de mensen met de tegengestelde mening van Zich zou vervreemden, aangezien dit een explosieve kwestie was.

3

Het huwelijk als eenheid door God

Jezus antwoordde en zei tegen hen:

En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden.

MATTHEÛS 19:4-6

Wanneer Hij zegt:

En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen.

GENESIS 1:27

citeert Hij uit Genesis 1:27. Maar wanneer Hij zegt dat God zei:

Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn.

GENESIS 2:24

dan is dat een citaat uit Genesis 2:24. Het is de definitieve oudtestamentische omschrijving van het huwelijk: een man verlaat zijn vader en moeder en gaat een nieuwe verbondenheid aan. Hij wordt niet langer zozeer vereenzelvigd met het huishouden van zijn vader, maar met zijn eigen huishouden en met zijn vrouw, en hij begint een nieuw gezin, een nieuw huishouden. Dat is wat het huwelijk tot stand brengt.

Natuurlijk houdt het meer in dan wat daar wordt beschreven. Het huwelijk is een levenslange verbondsrelatie. Dat is tenminste wat het bedoeld is te zijn, en dat is wat Jezus hier duidelijk maakt. Maar het punt is dat Jezus de allereerste uitspraak in de Schrift citeert over wat het huwelijk tot stand brengt: een man die het ene huishouden verlaat, met een vrouw een nieuw huishouden vormt en met haar verbonden wordt. Wat God betreft wordt dit nieuwe huishouden een eenheid, alsof de twee één persoon, één vlees, zijn geworden. Dit is een daad van God.

Het nemen van een vrouw is een daad van een man. Hij doet dat. Maar het samenvoegen van de twee tot een eenheid waarin zij één zijn, is iets wat het vermogen van mensen te boven gaat. Je kunt jezelf niet uit eigen kracht tot één persoon met een andere persoon maken. Maar wanneer mensen volgens de normen van de Schrift een huwelijksrelatie als verbond aangaan, verklaart God dat zij één vlees zijn. God is Degene Die hun een nieuwe identiteit geeft en hen opnieuw definieert, niet als twee, maar als één.

Omdat God dit heeft gedaan, heeft Hij de twee tot één samengevoegd. Jezus zegt:

Wat God bij elkaar heeft gebracht, mag niemand uit elkaar halen.

Dat wil zeggen, als God heeft gezegd: 'Goed, deze twee zijn niet langer twee; ze zijn één,' wie heeft dan het gezag om naar voren te komen en te zeggen: 'Nee, nu worden ze weer twee'? Als God heeft verklaard dat zij één zijn, als Hij hen heeft samengevoegd, laat een mens hen dan niet scheiden. Deze uitspraak plaatst natuurlijk het gezag van God tegenover het gezag van de mens. Als God Degene is Die de vereniging heeft goedgekeurd, wie heeft dan de macht om de ontbinding ervan goed te keuren? Niemand heeft in deze zaak beslist hetzelfde gezag als God. Daarom maakt Jezus heel duidelijk dat geen enkel mens het recht heeft te ontbinden wat God heeft samengevoegd.

Deze krachtige uitspraak heeft veel christenen ertoe gebracht te geloven dat Jezus tegen elke echtscheiding was. Het is zelfs alsof Jezus had gezegd dat een huwelijk nooit ontbonden kan worden, omdat God het heeft samengevoegd en de mens niet het recht heeft het uiteen te halen. Maar zeggen dat de mens niet het recht heeft om dat te doen, is één ding. Zeggen dat de mens het nooit doet, is iets anders. Ik heb niet het recht om harder te rijden dan de maximumsnelheid, maar dat betekent niet dat ik het nooit heb gedaan. Er zijn veel dingen die mensen doen terwijl ze niet het recht hebben die te doen. Er zijn veel dingen die mensen doen die ze niet zouden moeten doen, omdat ze geen toestemming of goedkeuring hebben gekregen om ze te doen. Toch doen ze die dingen. De mens is in staat veel meer dingen te doen dan hij mag doen.

Toen Jezus zei:

Laat niemand dit uit elkaar halen, ofwel: dit scheiden, wat God bij elkaar heeft gebracht, zei Jezus niet dat de mens niet in staat is een huwelijk te ontbinden. Hij zei dat het de mens niet is toegestaan dat te doen. Wanneer Hij zegt:

Laat niemand dit doen, zegt Hij niet dat het niet gedaan kan worden. Als iets niet gedaan kan worden, hoef je mensen niet te zeggen dat ze het niet moeten doen. Het feit dat Hij zegt:

Laat niemand dit doen, betekent dat het wel gedaan kan worden, maar dat het niet gedaan mag worden. Als ik zou zeggen: 'Laat niemand met modderige laarzen over dit tapijt lopen,' dan zou ik daarmee zeggen dat het niet is toegestaan. Maar ik zou dat gebod kunnen geven, en zelfs God zou dat gebod kunnen geven, en toch zou iemand met modderige laarzen de kamer binnen kunnen lopen en het tapijt vuil kunnen maken. Waarom? Omdat het voor de mens niet onmogelijk is om het te doen; het is de mens verboden om het te doen.

Het was voor Adam en Eva niet onmogelijk om van de boom van de kennis van goed en kwaad te eten, maar het was hun verboden dat te doen, en toch deden ze het. Wanneer Jezus dus zegt:

En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden.

MATTHEÛS 19:4-6

zegt Hij niet dat de mens geen macht heeft hen te scheiden zodra God twee mensen één heeft gemaakt. Hij zegt eenvoudigweg dat de mens geen toestemming heeft hen te scheiden. De mens heeft niet het gezag van God, en God, Die hen één heeft verklaard, moet geëerd worden. Zijn gezag moet geëerd worden boven dat van ieder ander die hen misschien iets anders dan één zou willen maken.

Wat dit ons heel duidelijk vertelt, is dat de huwelijksverbintenis ontbonden kan worden, maar dat dit niet de bedoeling is. God verbiedt het, maar Hij zegt niet dat het nooit kan gebeuren. Er zijn beslist dingen waarvan wordt geïmpliceerd dat ze het huwelijk zouden kunnen ontbinden, maar God verbiedt ze. Wat kan een huwelijk ontbinden? Daar komen we wat later in dit gedeelte op terug.

4

Mozes stond scheiding toe om hardheid

Toen Jezus zei:

Laat niemand hen uit elkaar halen, antwoordden zij Hem:

Zij zeiden tegen Hem: Waarom heeft Mozes dan geboden een echtscheidingsbrief te geven en haar te verstoten?

MATTHEÛS 19:7

Hij zei tegen hen:

Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegestaan uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest. Maar Ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

MATTHEÛS 19:8-9

Dit zijn heel interessante en belangrijke verzen. Het is interessant dat de vraag die zij Hem stelden niet over het huwelijk ging, maar over echtscheiding. Zij vroegen Hem:

En de Farizeeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken en zeiden tegen Hem: Is het een man toegestaan zijn vrouw om allerlei redenen te verstoten?

MATTHEÛS 19:3

Hij antwoordde niet door aanvankelijk over echtscheiding te spreken, maar over het huwelijk. Hij zegt:

En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden.

MATTHEÛS 19:4-6

Als je begrijpt wat het huwelijk is, zou dat je vraag over echtscheiding moeten beantwoorden. Als het huwelijk inhoudt dat God hen heeft samengevoegd, en echtscheiding inhoudt dat de mens hen van elkaar scheidt, hen verdeelt of hen uit elkaar haalt, dan ligt het antwoord nogal voor de hand. Je moet niet ongedaan maken wat God heeft gedaan. Maar zij zeggen: 'We hebben in het Oude Testament, in de wet die God Zelf heeft gegeven, gevallen waarin echtscheiding wordt toegestaan.' Zij zeiden:

Waarom heeft Mozes dan opgedragen om een scheidingsbrief te geven?

De werkwoorden die de mensen hier gebruiken en die Jezus in Zijn antwoord gebruikt, zijn interessant. Zij zeiden:

Zij zeiden tegen Hem: Waarom heeft Mozes dan geboden een echtscheidingsbrief te geven en haar te verstoten?

MATTHEÛS 19:7

Jezus zei:

Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegestaan uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest. Maar Ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.

MATTHEÛS 19:8-9

Zij zeggen dat Mozes het gebod, en in zekere zin deed hij dat ook. Als zij van hun vrouwen gingen scheiden, moesten zij volgens het gebod de procedure volgen die Mozes had gegeven, namelijk dat zij een scheidbrief moesten verstrekken. Maar Jezus zegt: 'God heeft jullie nooit geboden van jullie vrouwen te scheiden.' Hij stond het toe vanwege de hardheid van jullie hart, maar vanaf het begin is het niet zo geweest.

Wat Jezus ons hier vertelt, is dat we niet moeten kijken naar wat God toestaat, maar naar wat Hij werkelijk wil, als we echt willen weten hoe we God kunnen behagen en naar Zijn bedoeling kunnen leven. God stond mensen toe te scheiden vanwege de hardheid van het menselijk hart, maar God heeft nooit werkelijk gewild dat mensen een hard hart zouden hebben. Hardheid van hart is eenvoudigweg een toestand die is ontstaan doordat de mens zondigde en de zondeval plaatsvond, en daarom zijn er mensen met een hard hart. Omdat mensen een hard hart hebben, heeft God daar rekening mee gehouden en heeft Hij soms toegestaan dat mensen gingen scheiden. Maar Hij heeft nooit werkelijk bedoeld dat mensen een hard hart zouden hebben of dat ze zouden gaan scheiden.

Dat is wat Jezus zegt wanneer Hij zegt:

zo was het vanaf het begin niet.

Wat Hij bedoelt, is dat er vóór de zondeval geen reden was waarom mensen zouden scheiden. Pas door de zonde kwamen hardheid van hart en andere omstandigheden in de wereld die God nooit had gewild. God heeft het huwelijk ingesteld met de bedoeling dat het levenslang en blijvend zou zijn, en vanaf het begin heeft Hij nooit bedoeld dat iemand zou scheiden.

Toen de zonde haar intrede deed en mensen hard van hart werden, anderen gingen mishandelen, hun vrouw ontrouw werden en andere dingen gingen doen waardoor het huwelijk in sommige gevallen ondraaglijk werd, stond God vanwege deze veranderde omstandigheden echtscheiding toe. Maar we moeten ons gedrag nooit bepalen op grond van wat God vanwege de zonde toestaat, maar op grond van wat God werkelijk wil. Vaak willen christenen weten wat God nog door de vingers zal zien. Zal God mij dit laten doen, ook al lijkt het twijfelachtig? Als Hij het niet uitdrukkelijk heeft verboden, wordt het mij misschien niet aangerekend. Wie God liefheeft, zoekt niet de grenzen op van wat Hij nog door de vingers zal zien. Wie God liefheeft, zoekt naar manieren om God te behagen, om erachter te komen wat God werkelijk wil, en om dat te doen. Niet uit angst voor de hel, maar uit liefde voor God. Als je iemand liefhebt, wil je diegene behagen.

Jezus zegt:

Luister, God wil dat we doen wat Hem behaagt, en het was nooit Zijn bedoeling dat we hardvochtig zouden zijn of van onze vrouw zouden scheiden. Als je niet doet wat Hem behaagt en hardvochtig bent, dan staat Hij soms toe dat een huwelijk wordt beëindigd. Dat deed Hij in het Oude Testament, maar zo heeft Hij het eigenlijk nooit gewild.

5

Overspel als grond voor echtscheiding

Dan verduidelijkt Jezus de hele kwestie, en in dit specifieke debat lijkt Hij de kant van Sjammai te kiezen. Hij zei:

En Ik zeg jullie: wie van zijn vrouw scheidt, behalve vanwege seksuele ontrouw, en met een ander trouwt, pleegt overspel, en wie met de gescheiden vrouw trouwt, pleegt overspel.

Wat Jezus zegt, is dat Sjammai in wezen gelijk heeft: seksuele immoraliteit is de enige grond die een echtscheiding in Gods ogen rechtmatig zou kunnen maken. Is dat in tegenspraak met de uitspraak:

En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden.

MATTHEÛS 19:4-6

Als Jezus nu echtscheiding toestaat op grond van seksuele immoraliteit, zegt Hij dan dat een mens uit elkaar mag halen wat God heeft samengevoegd? Nee. Wat Hij zegt, is dit: seksuele immoraliteit is een vergrijp tegen het huwelijk dat zo ernstig is, dat het op zichzelf al neerkomt op het breken van de huwelijksgelofte. Het slaat de huwelijksgelofte aan stukken.

Iemand die binnen het huwelijk seksuele immoraliteit bedrijft, haalt door die daad uit elkaar wat God heeft samengevoegd. Daarom mag de onschuldige partij scheiden zonder zelf schuldig te zijn aan het verbreken van iets wat de partner die verkeerd heeft gehandeld al uit elkaar heeft gehaald. Geen man of vrouw heeft het recht de huwelijksgelofte te breken, door echtscheiding of door overspel. Maar wanneer een van beide partijen dat heeft gedaan, vooral door overspel, zei Jezus dat dit een grond voor echtscheiding vormt. Degene die de echtscheiding aanvraagt, maakt zich er niet schuldig aan dat hij uit elkaar haalt wat God heeft samengevoegd. Degene die overspel heeft gepleegd, is degene die uit elkaar heeft gehaald wat God heeft samengevoegd. Wie op die grond echtscheiding aanvraagt, legt slechts formeel vast wat de andere partij feitelijk al heeft veroorzaakt. Wie op die grond echtscheiding aanvraagt, zondigt niet.

Aan de andere kant zegt Jezus dat iemand zondigt als diegene op enige andere grond echtscheiding aanvraagt. Misschien vind je iemand anders leuker dan je huidige huwelijkspartner, ben je erg ongelukkig in je huwelijk of kun je je een beter leven zonder je huwelijkspartner voorstellen. Als je huwelijkspartner geen overspel heeft gepleegd, heb je daarmee volgens deze uitleg geen grond voor echtscheiding. Scheid je toch en trouw je met een ander, dan zegt Jezus dat je in dat tweede huwelijk overspel pleegt. Dit betekent dat je zondigt tegen je eerste huwelijk, dat wat God betreft nog steeds intact is.

Als de echtscheiding plaatsvond op grond van overspel of ontucht, dan is dit eerste huwelijk niet meer intact en is hertrouwen geen overspel. Iets is alleen overspel als het een bestaand huwelijk schendt. Jezus beschrijft hier een situatie waarin een man van zijn vrouw scheidt zonder dat haar overspel daarvoor de grond vormt. De echtscheiding is niet rechtmatig. De vrouw heeft geen overspel gepleegd en daarom erkent God de echtscheiding niet als rechtmatig. Wanneer de man opnieuw trouwt, schendt hij uiteindelijk een bestaand huwelijksverbond dat hij met zijn eerste vrouw heeft, en daarom pleegt hij in het tweede huwelijk overspel.

Hetzelfde geldt andersom. Ook de vrouw die in zo'n situatie hertrouwt, pleegt overspel, omdat het eerste huwelijk nooit werkelijk rechtsgeldig is ontbonden. Dat komt niet doordat huwelijken niet rechtsgeldig ontbonden kunnen worden, maar in het geval waarover Jezus spreekt, is dat niet gebeurd. Wanneer er sprake is geweest van seksuele immoraliteit, is het een ander verhaal. Hij noemt dat als de enige uitzondering op wat Hij zegt.

De algemene regel is dat een man, behalve in het geval van ontucht, overspel pleegt wanneer hij van zijn vrouw scheidt en hertrouwt. De vrouw in dezelfde positie pleegt ook overspel wanneer zij hertrouwt, evenals degene met wie zij trouwt. Wat Hij zegt, is dat je geen tweede huwelijk kunt aangaan zolang je bestaande huwelijk nog van kracht is. En dat ben je, of je dat nu denkt of niet, als je man of vrouw geen overspel heeft gepleegd. Je kunt wettelijk scheiden, maar in Gods ogen is het geen echtscheiding. Daarom is in zo'n situatie een tweede huwelijk in Gods ogen helemaal geen huwelijk. Het is overspel en iets waarvan men zich moet bekeren.

Daarom staat Jezus echtscheiding of hertrouwen alleen toe wegens ontucht. Op dat specifieke punt lijkt Hij het in dat specifieke geschil in wezen met Sjammai eens te zijn.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Mattheüs 19:1
- Mattheüs 19:2-9
- Mattheüs 19:1-3
- Exodus 20:10
- Mattheüs 19:4-6
- Genesis 1:27
- Genesis 2:24
- Mattheüs 19:7
- Mattheüs 19:8-9
- Mattheüs 19:3

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.